

МОТИВИ

към проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за възстановяване и реструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници

Република България стартира процедура за установяване на тясно сътрудничество с Европейската централна банка (ЕЦБ) и присъединяване към Единния надзорен механизъм (ЕНМ) и произтичащото от това присъединяване към Единния механизъм за реструктуриране (ЕМП) в Европейския съюз (ЕС). В тази връзка е необходимо в националното законодателство да се въведат разпоредби, свързани с прилагането на Регламент (ЕС) № 806/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 15 юли 2014 година за установяване на еднообразни правила и еднообразна процедура за реструктурирането на кредитни институции и някои инвестиционни посредници в рамките на Единния механизъм за реструктуриране и Единния фонд за реструктуриране и за изменение на Регламент (ЕС) № 1093/2010 (Регламент (ЕС) № 806/2014), който урежда създаването и функционирането на ЕМП, статутът и функциите на Единния съвет по реструктуриране (ЕСП), създаването на Единния фонд за реструктуриране (ЕФП), разпределянето на компетенциите между ЕСП и националните органи за реструктуриране в рамките на ЕМП, сътрудничеството между ЕСП и националните органи за реструктуриране, както и разпоредби изискващи националния орган за реструктуриране да спазва указанията, насоките, мерките или исканията, издадени от ЕСП по отношение на кредитните институции, лицензирани в нея.

Регламент (ЕС) № 806/2014 ще се прилага по отношение на България от датата на установяване на тясно сътрудничество с ЕЦБ. Действащата в момента национална правна рамка в областта на реструктурирането на кредитни институции и инвестиционни посредници не регламентира промяната, която ще настъпи в ролята на националните органи за реструктуриране вследствие прякото приложение на Регламент (ЕС) № 806/2014 и ролята на ЕСП в националната рамка за реструктуриране.

Към момента дейността по възстановяване и реструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници у нас е регламентирана със Закона за възстановяване и реструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници (ЗВПКИИП), който въвежда изискванията на Директива 2014/59/ЕС на

Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 година за създаване на рамка за възстановяване и реструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници и за изменение на Директива 82/891/ЕИО на Съвета и директиви 2001/24/ЕО, 2002/47/ЕО, 2004/25/ЕО, 2005/56/ЕО, 2007/36/ЕО, 2011/35/ЕС, 2012/30/ЕС и 2013/36/ЕС и на регламенти (ЕС) № 1093/2010 и (ЕС) № 648/2012 на Европейския парламент и на Съвета (Директива 2014/59/ЕС). Проектът на Закон за изменение и допълнение на ЗВПКИИП (ЗИД на ЗВПКИИП) не предвижда изменения по отношение на вече транспонираните текстове на Директива 2014/59/ЕС, а по-скоро регламентира правомощията на Българската народна банка (БНБ) като национален орган за реструктуриране на кредитни институции и на Комисията за финансов надзор (КФН) като национален орган за реструктуриране на някои инвестиционни посредници по смисъла на Регламент (ЕС) № 806/2014. Така разпоредбите на ЗВПКИИП в по-голямата си част вече следва да се разглеждат едновременно с разпоредбите на Регламент (ЕС) № 806/2014, който се опира на пълното транспониране в националното законодателство на Директива 2014/59/ЕС, като същевременно допуска в определени ситуации правомощията на органите за реструктуриране, съгласно директивата да се изпълняват от ЕСП или пък органите за реструктуриране да изпълняват своите правомощия въз основа на инструкции и насоки от ЕСП.

Законопроектът предвижда при изпълнение на задачите и упражняване на правомощията си националните органи за реструктуриране да прилагат Регламент (ЕС) № 806/2014 и ЗВПКИИП. В допълнение, БНБ и КФН като органи за реструктуриране, съответно национални органи за реструктуриране по смисъла на Регламент (ЕС) № 806/2014, следва да изпълняват задачи и да приемат решения за реструктуриране като спазват насоките и общите указания, издадени от ЕСП до органи за реструктуриране, и да предприемат необходимите действия за изпълнение на решенията по Регламент (ЕС) № 806/2014.

Една от основните последици от присъединяването към ЕМП е съпътстващото присъединяване към Единния фонд за реструктуриране (ЕФП). Съгласно разпоредбите на Регламент (ЕС) № 806/2014 националният орган за реструктуриране (в случая БНБ по отношение на кредитните институции и КФН по отношение на инвестиционните посредници, които попадат в обхвата на Регламент (ЕС) № 806/2014) отговаря за събирането и прехвърлянето на вноските към ЕФП след първоначалното прехвърляне на средства при присъединяването съгласно Споразумение относно прехвърлянето и взаимното използване на вноски в Единния фонд за реструктуриране.

В тази връзка, както и предвид на това, че във Фонда за реструктуриране на банки (ФПБ) се набират средства, освен от кредитните институции, и от клонове на кредитни институции от трети държави, които са извън обхвата на ЕМП, законопроектът предвижда прехвърляне на ФПБ към БНБ и обособяването в него на два подфонда, съответно подфонд с цел финансиране на прилагането на инструментите и правомощията за реструктуриране по този закон само по отношение на клонове на кредитни институции от трети държави, и подфонд за набиране на вноски по членове 69, 70 и 71 от Регламент (ЕС) № 806/2014 и прехвърлянето им към ЕФП. Доколкото към момента в Република България сред инвестиционните посредници, които попадат в обхвата на ЗВПКИИП, няма такива, които попадат в обхвата и на Регламент (ЕС) № 806/2014, подобна промяна не е предвидена за Фонда за реструктуриране на инвестиционни посредници (ФПИП). Независимо от това, обаче, са предвидени правила във връзка с необходимостта от събиране и прехвърляне на вноски от инвестиционни посредници, които биха попаднали в обхвата на Регламент (ЕС) № 806/2014, към ЕФП.

В резултат от присъединяването на Република България към ЕНМ, функцията по изчисляване на вноските на кредитните институции, лицензирани в Република България и инвестиционните посредници, които попадат в обхвата на Регламент (ЕС) № 806/2014, преминава към ЕСП. В тази връзка, проектът на ЗИД на ЗВПКИИП предвижда частична отмяна на разпоредбите на чл. 138 и 139 от ЗВПКИИП, отнасяща се до определяне на целево равнище на средствата, събрани във ФПБ и ФПИП, и до задължението на БНБ да определя вноската за кредитните институции, както и предвидените във ЗВПКИИП срокове за целта.

С оглед предвиденото прехвърляне на ФПБ от Фонда за гарантиране на влоговете в банките (ФГВБ) към БНБ, се предвижда и прехвърляне на функциите на ФГВБ по учредяване на мостова банка и дружество за управление на активи към органа за реструктуриране. Наред с това са предложени някои изменения, които целят коригиране на съществуващо към момента несъответствие между ЗВПКИИП и Директива 2014/59/ЕС относно финансирането на капитала на мостовата институция и дружеството за управление на активи. Предвидено е, че капиталът на мостовата банка, мостовия инвестиционен посредник, мостовия финансов холдинг и дружеството за управление на активи може да се финансира не само със средства от ФПБ, съответно ФПИП, но частично и чрез преобразуване на приемливи задължения на институцията в режим на реструктуриране в обикновени акции на мостовата институция или по друг

начин.

С преходна разпоредба в проекта на ЗИД на ЗВПКИИП се обезпечава възможността за обмен на информация преди датата на присъединяване на Република България към ЕМП от една страна между БНБ и ЕСП, и от друга от страна между кредитните институции и ЕСП по искане на БНБ, в качеството ѝ на орган за реструктуриране. Такъв обмен на информация следва да бъде осъществяван за целите на подготовка на присъединяването към ЕМП и касае информацията относно възстановяването и реструктурирането на институции и субекти по чл. 1, ал. 1, т. 3 - 5 от ЗВПКИИП, както и относно процеса на подготовка и планиране на реструктурирането, включително такава, която представлява професионална, банкова и търговска тайна.

В законопроекта е предвидено предложените промени да влязат в сила от датата, на която започва да се прилага решението на Европейската централна банка за тясно сътрудничество по чл. 7 от Регламент (ЕС) № 1024/2013 на Съвета от 15 октомври 2013 година за възлагане на Европейската централна банка на конкретни задачи относно политиките, свързани с пруденциалния надзор над кредитните институции, с изключение на разпоредбите относно обмяната на информацията и тези, свързани с точно въвеждане на Директива 2014/59/ЕС, които влизат в сила от деня на обнародването на закона в „Държавен вестник“.

Целта на предложените изменения е да се приведе националното законодателство в съответствие с разпоредбите на Регламент (ЕС) № 806/2014 и да бъде регламентирана ролята на ЕСП и националния орган за реструктуриране в националната рамка за реструктуриране с оглед присъединяването на Република България към ЕМП.

Прилагането на предложените промени в ЗВПКИИП не е свързано с разходването на публични финансови и други средства. Наред с прехвърлянето на първоначални средства и последващи вноски от кредитните институции във ФПБ към ЕФП, с присъединяването на Република България към ЕМП, ще се въведе задължение за кредитните институции, лицензирани в Република България, да правят вноски в бюджета на ЕСП в съответствие с разпоредбите на Делегиран регламент (ЕС) 2017/2361 от 14 септември 2017 година относно окончателната схема за вноските за покриване на административните разходи на Единния съвет за реструктуриране. (Делегиран регламент (ЕС) 2017/2361).

В резултат от прилагането на проекта на ЗИД на ЗВПКИИП ще се постигне яснота относно начина на осъществяване на обмен на информация и сътрудничество между ЕСП и националните органи за реструктуриране във връзка с присъединяването на Република България към ЕМП. Прякото приложение на Регламент (ЕС) № 806/2014 засяга съществуващия режим за вземане на решения по прилагането на рамката по реструктуриране на национално ниво. В тази връзка, със законопроекта се преодолява правната несигурност по отношение ролята на ЕСП и националния орган за реструктуриране, и се създава по-голяма яснота за институциите (банки и инвестиционни посредници) относно начина на определяне на годишните и извънредни вноски в съответния фонд за реструктуриране.

Предложените с проекта на ЗИД на ЗВПКИИП промени произтичат от необходимостта да се осигури пряко прилагане на Регламент (ЕС) № 806/2014 след присъединяване на Република България към ЕМП и са в съответствие с този регламент и Директива 2014/59/ЕС.